

Pixtal / Agefotostock

Els guerrers de Xi'an

TEXT Salvador Pons
 Director de Producció
 del Fòrum Barcelona 2004

Imma Mora
 Directora d'Exposicions del
 Fòrum Barcelona 2004

La mil·lenària cultura xinesa estarà present a Barcelona mitjançant tres exposicions, dedicades respectivament a Confuci, els bronzes arcaics de Xangai i els guerrers de Xi'an. Aquesta darrera mostrarà per primera vegada a Europa una selecció de l'exèrcit de terracota que va ser trobat el 1974 al voltant del mausoleu de l'emperador Qinshihuang.

El setembre de 2002 es van iniciar les converses amb l'ambaixada de la Xina a Madrid per portar a Barcelona *Els guerrers de Xi'an*, una exposició organitzada pel Shaanxi Cultural Heritage Bureau i la National Administration for Cultural Heritage, que es va exhibir al Museu d'Història de Hong Kong a finals de l'any passat.

L'objectiu és apropar al públic una completa mostra d'art funerari xinès de les dinasties Qin i Han procedent de les troballes dels mausoleus de Qinshihuang i de Hanjingdi, descobriments arqueològics recents i d'un valor històric incalculable. Les obres exposades revelaran com la cultura xinesa evoluciona de la guerra a la pau: veurem els poderosos guerrers de terracota Qin juntament amb les figures dels cultivats funcionaris civils Han, tindrem temibles armes de la dinastia Qin al costat de figures de ceràmica d'alguns animals domèstics, reflex de la vida quotidiana de les comunitats rurals Han.

Les dinasties Qin (221-207 aC) i Han (206 aC – 220 dC) constitueixen dos dels períodes fonamentals en la formació i consolidació de l'imperi xinès. Al primer emperador, Qinshihuang, se li reconeix el fet d'haver unificat el fins aleshores caòtic i descentralitzat sistema de regnes independents que havien prevalgut a través dels períodes de Primavera i Tardors (519-453 a.C) i dels Regnes Combatents (453-222 aC). Amb la nova unitat política també es donen una sèrie de mesures per a tot l'imperi: s'unifiquen els sistemes de pesos i mesures, la moneda i el sistema xinès d'escriptura, i millora el sistema de transport, comunicacions i xarxa viària. Aquest emperador també és l'artífex de la unificació dels trams de la muralla septentrional, coneguda com la Gran Muralla. Però l'imperi Qin va durar poc temps, va ser enderrocat per una rebel·lió general de la qual va sorgir la nova dinastia Han, que va romandre durant 400 anys i va ser contemporània, per tant, de l'imperi Romà. La dinastia Han va proporcionar l'estabilitat necessària per al desenvolupament econòmic i cultural adoptant l'escola taoista de pensament. Va heretar de la dinastia Qin un sistema centralitzat de poder i el va reforçar mitjançant la creació d'una forta administració basada en el sistema d'exàmens civils. Durant aquests anys, es van ampliar les fronteres xineses amb l'ocupació d'una part important de l'Àsia Central i el control de les grans rutes comercials d'Euràsia. A més, es va allargar la Gran Muralla per protegir els nous territoris.

Les 120 peces Qin i Han que conformen l'exposició procedeixen de diverses institucions i museus de la zona de Shaanxi, província rica en relíquies culturals i en la qual s'han donat alguns dels descobriments arqueològics més importants de la Xina.

El 1974, un pagès que cavava un pou va desenterrar el primer soldat de terracota de Xi'an. Aleshores es va descobrir que l'emperador

Luis Castañeda / Agefotostock

L'exèrcit de terracota de Xi'an, descobert el 1974, envolta el mausoleu de l'emperador Qinshihuang. A dalt, estàtua xinesa de Confuci, personatge sobre el qual s'oferirà una mostra a CaixaForum.

Pixtal / Agefotostock

Qinshihuang, unificador de la Xibana, havia envoltat el seu mausoleu amb un exèrcit complet de *terracotta*, perfectament alineat, en el qual conviuen soldats, arquers, palafreners amb els seus cavalls, mosso de quadra..., prop de 8.000 homes entre guerrers i funcionaris civils perquè supervisessin tot el seu aparell militar. Tots ells, de dimensions reals i amb trets físics diferents, van formar part de l'impactant exèrcit de terracota testimoni de la conquesta del territori que va acompanyar a la unificació de la Xina i del qual exposarem una mostra.

Les troballes de les peces Han són anteriors. Des de 1949 s'han excavat més de 10.000 tombes d'emperadors i personalitats de l'imperi Han, esteses per tot el territori xinès. Els Han creien que, en morir, una part de la seva ànima es despenia del cos i, per tant, havien de protegir-la amb amulets que li asseguressin el viatge a l'altra vida. Però també creien que l'altra part de l'ànima es quedava unida al cos i que calia proporcionar-li els símbols de l'estatus que s'havia tingut en vida, com ara els segelles i els ornaments de jade que equivalien al seu rang i que, com l'escarabat, l'ajudaven a mantenir el seu cos incorrupte. Com en altres cultures, també calia proporcionar al cos i a l'ànima totes aquelles comoditats de les quals havien gaudit en vida: servents, secretaris, animals domèstics o sagrats, graners, llums, dipòsits d'aigua...; tots aquells elements de la vida quotidiana que els poguessin fer més confortable la nova existència del cos i d'una part de l'ànima després de la mort.

El repte que hem volgut assumir des del Fòrum ha estat explicar de manera divulgativa part de la riquesa d'aquesta cultura mil·lenària en una exposició atractiva als ulls de qualsevol visitant. Per a això, es va encarregar el disseny de l'espai de l'exposició a Julia Schulz-Dornburg i a Joan Pons, els quals van escollir evocar, amb gran encert, la màgia o l'emoció de la troballa arqueològica.

Abans d'entrar a la sala, una pel·lícula de 8-10 minuts donarà al visitant les pistes bàsiques per poder entendre l'exposició. Serà un audiovisual didàctic que introduirà el públic en la cultura xinesa i en aquestes dues dinasties. La realització de l'audiovisual és a càrrec de Mariona Omedes, i per al guió i l'ordenació de les peces s'ha comptat

amb la col·laboració de Dolors Folch, sinòloga i professora d'Història de la Xina a la Universitat Pompeu Fabra. L'última imatge de la pel·lícula serà la primera que veurà el públic quan s'aixequi la pantalla al final de la projecció, la qual cosa provocarà sorpresa i constituirà una magnífica invitació a entrar a l'espai expositiu.

Així doncs, després de la introducció sobre aquest període històric, sobre els descobriments d'aquests mausoleus i sobre la importància d'algunes de les peces que presentarem, la sala de l'exposició s'obrirà davant nostre recreant l'excavació, el moment del descobriment arqueològic. Aniran apareixent, entre les peces més importants de la dinastia Qin, una selecció de guerrers de terracota, que inclourà les figures d'un general, d'un arquer i d'un acróbata, així com una armadura completa de pedra. Amb una ambientació aconseguida amb una insinuació de colors i una il·luminació molt tènue, entre els estrats de terra que conformaran les parets s'ubicaran les vitrines que contindran els objectes més petits, els de la dinastia Han, entre els quals destacaran les petites figures nues de dos homes, animals domèstics de ceràmica, objectes de jade i llums de bronze.

L'exposició, que es presentarà per primera vegada a Europa, s'ubicarà en un dels edificis del Moll Nord del Port de Sant Adrià i ocuparà una superfície total de 1.200 m². Sens dubte, serà una de les exposicions més visitades del Fòrum, ja que es preveu que rebrà gairebé dos milions de persones. De fet, s'ha calculat que podrà acollir 1.000 visitants cada hora durant les 13,5 hores diàries que la mostra estarà oberta, l'única de les quatre del recinte que tancarà les portes a les 00.30 h.

A la ciutat, entre les vint exposicions programades, dues d'elles donaran altres visions sobre aquesta cultura mil·lenària. Una sobre el filòsof Confuci, a CaixaForum, i una altra sobre els bronzes arcaics de Xangai, a les sales del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC). Així doncs, s'oferiran simultàniament a Barcelona tres mostres sobre una de les cultures més importants de la civilització, la qual cosa afavorirà aquest coneixement de l'altre que proposa el Fòrum Barcelona 2004 en el seu diàleg a favor de la pau.